

УДК: 657.1

JEL Classification: M 4; M 41

doi: 10.31767/nasoa.3.2019.03

О. І. ПИЛИПЕНКО,

*доктор економічних наук,
професор кафедри обліку та оподаткування,
декан обліково-статистичного факультету,
Національна академія статистики, обліку і аудиту,
E-mail: olexiy_17@meta.ua*

Аутсорсинг бухгалтерських послуг: розгляд договірних аспектів

Дослідження присвячено вивченню питання договірного механізму аутсорсингу та проблемі його практичного використання суб'єктами господарювання з дотримання режиму конфіденційності та захисту інформації зацікавлених сторін, що дозволило сформулювати перелік основних положень договору про надання аутсорсингових послуг з метою реалізації концепції безпеки суб'єктів господарювання та досягнення ефективності реалізації аутсорсингу бухгалтерських послуг у цілому.

Ключові слова: бухгалтерські послуги, аутсорсинг, аутсорсингові послуги, аутсорсингова компанія, договір про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку.

А. И. ПИЛИПЕНКО,

*доктор экономических наук,
профессор кафедры учета и налогообложения,
декан учетно-статистического факультета,
Национальная академия статистики, учета и аудита*

Аутсорсинг бухгалтерских услуг: рассмотрение договорных аспектов

Исследование посвящено изучению вопроса договорного механизма аутсорсинга и проблеме его практического использования хозяйствующими субъектами по соблюдению режима конфиденциальности и защиты информации заинтересованных сторон, что позволило сформировать перечень основных положений договора о предоставлении аутсорсинговых услуг в целях реализации концепции безопасности хозяйствующих субъектов и достижения эффективности реализации аутсорсинга бухгалтерских услуг в целом.

Ключевые слова: бухгалтерские услуги, аутсорсинг, аутсорсинговые услуги, аутсорсинговая компания, договор о предоставлении аутсорсинговых услуг по ведению бухгалтерского учета.

O. PYLYPENKO,

*Dcs (Economics),
Professor of Accounting and Taxation,
Dean of the Faculty of Accounting and Statistics,
National Academy of Statistics, Accounting and Audit*

Outsourcing of Accounting Services: Consideration of Contractual Aspects

In Ukraine, the culture of contracting outsourcing services is not yet fully developed, which in turn leads to a fuzzy understanding of the responsibility of the parties to such relationships, and therefore the security of their partner cooperation in the domestic market.

The purpose of the research is to develop the main provisions of the Contract on outsourcing services as a guarantee of the responsibility of the outsourcing company for violating the confidentiality, timeliness, completeness and quality of the work performed in order to ensure the economic security of the enterprise-customer of such services. The structure of the Model Agreement on outsourcing services (which is the most comprehensive, expanded and systematically provides the system of liability of the parties to the agreement) is proposed, as well as the conditions that reduce the risk of disclosure of information constituting confidential information and trade secrets in the course of the use of maintenance services accounting outsourcing company. The results of the research substantiated the expediency of conducting a number of organizational measures among the employees of the outsourcing company (getting acquainted with the clauses of the Agreement regarding the non-disclosure of commercial secrets, ranking the levels of access to customer information, etc.), which contributes to the maximum protection of all types of information and, accordingly, the quality of provision outsourcing services for the business efficiency. In general, the proposed instruments contribute to the precise regulation of partnership relationships when outsourcing to the development of a culture of drafting such agreements, which in turn leads to a clear understanding of the responsibilities of business parties, which is the foundation of the investment attractiveness of domestic business entities for the global community.

Keywords: *accounting services, outsourcing, outsourcing services, outsourcing company, contract for outsourcing services on accounting.*

Постановка проблеми. Зовнішнє супроводження бізнес-процесів на постійній основі – один із ефективних інструментів ведення бізнесу. Для великих підприємств аутсорсинг окремих ділянок корпоративної структури вже давно став звичайною справою. Ринок аутсорсингових послуг показує значне зростання в світовому масштабі практично у всіх секторах економіки. Найбільш активно розвивається ІТ-галузь. Згідно з опублікованими компанією Deloitte даними, 31% ІТ-послуг у 2017 році в світі надавалися на основі аутсорсингу. Серед лідерів також знаходиться охорона здоров'я та HR-сектор¹, де зростання в 2017 р. склало 36% і 32% відповідно. Компанії також бачать значну вигоду в передачі фінансових послуг третім особам, зростання таких послуг в 2017 році склало 30% [1].

За даними 2018 року, в європейських країнах 80%, в США 90%, в Ізраїлі 96% компаній успішно передають на аутсорсинг ведення бухгалтерського обліку, оптимізуючи витрати бізнесу [2]. Україна, за даними американської консалтингової компанії “A.T. Kearney”, зберігає своє 24 місце в ТОП-25 глобального рейтингу “Global Services Location Index” (GSLI). Аутсорсинговий потенціал кожної з 55 країн-учасниць рейтингу оцінюється за 38 показниками, порівнюючи фінансову привабливість, професіоналізм і наявність необхідного людського ресурсу, а також бізнес-середовища [3].

В Україні все більше підприємств користуються аутсорсинговими послугами з відновлення обліку, ведення бухгалтерського обліку, оптимізації податкових платежів, складання звітності. Крім того, актуальність послуг спеціалізованих бухгалтерів зростає у зв'язку з популярною та доволі необхідною для залучення стратегічних інвесторів відмовою від тіньової бухгалтерії [4, с. 339].

В застосуванні аутсорсингу можуть бути зацікавлені інвестори з метою створення системи незалежного контролю та забезпечення економічної безпеки ведення бізнесу через отримання бухгалтерських послуг від професіоналів. При цьому, для забезпечення належного рівня якості послуг й безпеки задіяних суб'єктів, ключова роль має бути відведена розробленню політики надання таких послуг на договірних засадах. Належно підготовлений договір про надання аутсорсингових послуг є запорукою відповідальності аутсорсингової компанії за порушення конфіденційності, за своєчасність, повноту та якість виконаної роботи з метою забезпечення економічної безпеки підприємства – замовника таких послуг.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значний внесок у формування організаційних аспектів бухгалтерського обліку в умовах аутсорсингу, в т. ч. договірного процесу в ході надання таких послуг, здійснили такі вчені та науковці як

¹ HR (англ. human resources, людські ресурси) – фахівці з управління персоналом.

С. Безручук, Ф. Бутинець, О. Войналович, С. Гаркуша, Т. Єрмакова, А. Загородній, Г. Кесарчук, С. Лайчук, Б. Литвин, Г. Ляхович, Д. Михайлов, М. Опришко, Г. Партин, О. Писарчук, А. Поплюйко, В. Рожелюк, Л. Скакун, Л. Сук, А. Султангужієва, Н. Чухрай, В. Швець, А. Шевельов, І. Яртим та ін.

Беручи до уваги значні внески вчених в розвиток цієї теми, відкритими лишаються питання розгляду договірної механізми аутсорсингу та проблема його практичного використання суб'єктами господарювання з дотримання режиму конфіденційності та захисту інформації зацікавлених сторін.

На сьогодні невирішеними залишаються питання договірної врегулювання захисту облікової інформації під час організації та ведення бухгалтерського обліку суб'єктами аутсорсингових послуг, що підвищує ризик витоку стратегічно важливої інформації та настання негативних наслідків для підприємства.

Актуальність розгляду цього питання посилюється недостатнім рівнем нормативного регулювання аутсорсингу, відсутністю чіткого закріплення поняття “договір аутсорсингу” на законодавчому рівні, а також вимог до нього, на що наголошують такі вчені як І. Грабчук [5], Л. Духновська, О. Казанівська [6], І. Дрозд [7], В. Іванков [8], С. Кузнєцова [9], Г. Ляхович [10], Л. Скакун [11], О. Шевченко, О. Шевченко [12].

Метою дослідження є формування основних положень договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку для реалізації концепції безпеки суб'єктів господарювання.

Виклад основного матеріалу. Основними перевагами використання аутсорсингу в сфері ведення бухгалтерського обліку є зниження витрат на утримання персоналу, на придбання необоротних активів, адміністративних витрат і підвищення якості виконання переданих функцій.

Як зазначає Т. Еггертссон, у рамках неінституціональної теорії ресурс використовуються ефективно, коли він опиняється у розпорядженні того користувача, для якого він є найбільшою цінністю [13]. Аналогічно розподіляються й ті ресурси, що використовуються для організації та ведення бухгалтерського обліку. Мінімізація транзакційних витрат у бухгалтерському обліку можлива за рахунок передачі цих бізнес-процесів на аутсорсинг, оскільки саме бухгалтерський облік належать до тих функцій підприємства, що не створюють ані додаткових благ для споживачів, ані доданої вартості підприємству, але необхідні для забезпечення його діяльності.

Погоджуємось з думкою Г. Ляхович [14, с. 85], яка ефективність такого аутсорсингу розглядає у двох аспектах. Перший аспект пов'язаний із економічною ефективністю, тобто економією внутрішніх ресурсів підприємства за рахунок передачі бізнес-процесів із ведення бухгалтерського обліку на аутсорсинг. Другий аспект пов'язаний із ефективністю роботи аутсорсингової компанії та безперерійністю функціонування підприємства, що скористалося послугами аутсорсингу.

Застосування аутсорсингу – це підвищення продуктивності й ефективності функціонування підприємства. Погоджуємось зі слушними зауваженнями Г. Кесарчука, що варто відкинути стереотипне мислення щодо організації системи обліку на підприємстві та сприймати провайдера не як “економічного шпигуна”, а як висококваліфікованого партнера, що підвищить вашу конкурентоспроможність на ринку [15, с. 204].

Наступними перевагами застосування аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку слід вважати: відсутність раптової втрати людини як штатної одиниці на робочому місці; компетентність співробітників, великий досвід і постійне підвищення кваліфікації для відповідності вимогам законодавства; застраховані податкові ризики в разі допущених помилок; пропозиції щодо оптимізації оподаткування.

Серед недоліків аутсорсингових послуг О. Писарчук виділяє такі: 1) замовник несе відповідальність за достовірність бухгалтерського обліку, своєчасне подання звітності та сплату податків; 2) відсутність контролю за діяльністю підприємства або спеціалістів, що надають бухгалтерські послуги; 3) відкриття відомостей про свою діяльність стороннім особам; 4) відсутність оперативної управлінської інформації; 4) додаткові витрати часу на узгодження умов договору [16, с. 167].

Крім того, виходячи з практики діяльності українських підприємств перешкодами для використання послуг з бухгалтерського обліку також можуть стати нерозвинута

культура договірних відносин, небажання керівництва змінювати усталену практику ділових відносин, а також недосконалість законодавства (відсутність механізму партнерських взаємовідносин).

Разом із Т. Давидюк та Ю. Лехоцькою [17] обґрунтовано вважаємо позицію Т. Синиці, яка вказує на існування в Україні факторів, що перешкоджають використанню аутсорсингу: відсутність вільних фінансових ресурсів для інвестування в нові управлінські технології; недостатня поінформованість суб'єктів господарювання про досвід впровадження аутсорсингу, ринок аутсорсингових послуг, зокрема у сфері бухгалтерського обліку; відсутність законодавчих механізмів регулювання партнерських взаємовідносин при аутсорсингу; крім того, в Україні ще не до кінця сформувалася культура складання договорів, що, у свою чергу, веде до нечіткого розуміння відповідальності сторін [18].

Обґрунтованим зауваженням в цьому контексті є думка С. Гаркуші [19] – поки що ставлення до аутсорсингу бухгалтерських послуг у підприємств досить насторожене саме у зв'язку з необхідністю передачі зовнішньому підприємству конфіденційних даних.

Такий ризик нівелюється ґрунтовно розробленими положеннями Договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку, де мають бути чітко прописані положення про нерозголошення інформації про підприємство аудиторською чи консалтинговою фірмою (крім того, ці позиції співзвучні етичним нормам аудиту, яким слідує виконавці таких послуг).

В юридичній літературі не вироблено єдиного концептуального підходу щодо поняття договору аутсорсингу, його правової природи, місця у системі договорів. Більше того, судова практика, згідно з дослідженнями А. Згами [20], свідчить про наявність проблеми неоднозначного трактування аутсорсингових відносин. Досить часто договір аутсорсингу замінюють такими термінами, як аутстафінг, лізинг персоналу, підбір тимчасового персоналу, що не відповідає правовій природі такого договору.

Ж.-Л. Бравар та Р. Морган визначають цей договір як “договір, за яким постачальник послуг гарантує відповідний рівень працездатності системи, збереження даних і систематичне резервне копіювання” [21, с. 82]. Вітчизняні дослідники Ю. Андреева, Т. Косаковський, М. Лобзовська, Н. Молоткова, Н. Павелець та інші розглядають такий договір як угоду про рівень якості послуг, а також акцентують увагу на системі показників контролю якості послуг [22].

В загальному вигляді договором про надання аутсорсингових послуг пропонуємо вважати документ, який містить зобов'язання суб'єктів господарювання, а також взаємні права та обов'язки щодо виконання аутсорсером переданих замовником виробничих процесів чи певних функцій для задоволення господарських потреб останнього. Цим обґрунтовується господарсько-правова природа договору аутсорсингу з тими особливостями, що характерні для суто господарських договорів.

Варто зазначити, що конструкція договору аутсорсингу може бути доволі складною, оскільки в цьому договорі сторони успішно можуть поєднати передачу бізнес-процесу, певної функції шляхом і виконання робіт, і надання послуг одночасно. Крім того, як правило, має місце довгостроковий характер аутсорсингових відносин, що вимагає додаткової регламентації прав і обов'язків сторін, в тому числі стосовно звітування аутсорсера перед замовником, визначення кваліфікації працівників за бажанням замовника тощо. Крім того, під час виконання функції, бізнес-процесу, що передаються на аутсорсинг, як правило враховується внутрішній регламент замовника. У свою чергу, у договорі про надання послуг виконавець відповідає за кінцевий результат, а спосіб досягнення цього результату може взагалі не цікавити замовника. Отже, замовник може укласти договір на разове надання послуг та виконання робіт, проте договір аутсорсингу є більш зручним з огляду на тривале співробітництво замовника і аутсорсера з його кваліфікованими працівниками [20].

Оскільки в такому договорі як правило йдеться про послуги, він має відповідати вимогам ст. 901–907 Цивільного кодексу України [23]:

- у договорі має бути чітко визначено обсяг послуг, які надаються виконавцем (наприклад, складання фінансової та податкової звітності, а також звітності до державних цільових фондів, складання або перевірка, оброблення первісних документів тощо);

- у договорі має бути встановлена оплата за надані послуги або зазначено, що послуги надаються безоплатно. При безоплатному наданні послуг замовник зобов'язаний відшкодувати виконавцеві всі фактичні витрати, необхідні для виконання договору;
- виконавець повинен надати послугу особисто, а перекласти її надання на іншу особу він може тільки з дозволу замовника, встановленого договором (при цьому відповідальність перед замовником за виконання все одно лягає на виконавця, а не на іншу особу);
- у договорі має бути встановлено строк його дії;
- у договорі має бути погоджено порядок і наслідки його розірвання, а також відповідальність сторін за його порушення. Інакше такі порядок, наслідки та відповідальність застосовуватимуться згідно з нормами Цивільного кодексу України, Господарського кодексу України та інших законів.

При укладенні договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку виникає цивільно-правова відповідальність, яка полягає в тому, що сторони договору несуть відповідальність за порушення договірних зобов'язань, заподіяння позадоговірної майнової шкоди, а також за порушення особистих майнових прав.

Вважаємо, що структура договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку має бути максимально комплексно, розширено та передбачати системну відповідальність сторін договору. Запропоновані структурні елементи типового договору наведено на рис. 1.

Рис. 1. Структурні елементи договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку
Джерело: розроблено автором

Вивчення рекомендацій вчених і науковців щодо змістовного наповнення договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку (далі – Договору) дозволило виділити умови, що сприяють зниженню ризику розголошення відомостей, які складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю в ході виконання робіт з ведення бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією при використанні бухгалтерських послуг аутсорсингової компанії:

1) чіткість визначення предмету договору, конкретного переліку операцій, які здійснюватиме компанія-виконавець (далі – Виконавець), видів документів та інформації, що надаються для виконання роботи;

2) визначення переліку відомостей, що становлять комерційну таємницю;

3) передбачення способу обміну інформацією (всі документи рекомендується передавати за описом або надавати копії), що відповідає політиці захисту конфіденційності інформації кожної зі сторін;

4) чіткість визначення видів звітності, яку складає виконавець, уточнення строків коригування помилок;

5) узгодженість програмного забезпечення, що використовується аутсорсинговою компанією, з програмним забезпеченням, встановленим в бухгалтерській службі підприємства-замовника (далі – Замовника);

6) розроблення й затвердження внутрішнього графіку роботи, а також документообігу між сторонами, встановлення термінів виконання зобов'язань (графік документообігу доцільно відобразити у додатку до договору із зазначенням строків надання документів, відповідальних виконавців і методів контролю);

7) чіткість та повнота обґрунтування прав і обов'язків сторін для уникнення порушень інтересів суб'єктів договірної процесу;

8) встановлення вимог, що стосуються кваліфікації та професійного досвіду персоналу, що залучається, а також контроль за їх дотриманням;

9) встановлення відповідальності за порушення конфіденційності, своєчасності, повноти й якості виконаної роботи;

10) визначення працівників, які мають право підписувати первинні документи й звітність;

11) порядок здачі робіт та звітування перед Замовником;

12) передбачення алгоритму калькулювання вартості послуг та визначення критеріїв якості наданих послуг;

13) включення до Договору положення щодо страхування професійної діяльності аутсорсингової компанії як гарантії уникнення ризиків втрати інформації та фінансових ресурсів Замовника;

14) передбачення додатком до Договору Протоколу погодження вартості послуг або Акту приймання-передачі наданих послуг відповідно до вимог ст. 9 Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність” [24].

Найважливішими із вищезазначених позицій, які мінімізують загрозу розголошення відомостей, що складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю Замовника, є положення Договору, що регламентують відповідальність Виконавця. Правильно побудована система покарань і заохочень відіграє важливу мотиваційну роль для зосередження виконавця на тих видах діяльності, що мають виняткове значення для підприємства. Вважається за доцільне обов'язково передбачати в Договорі якомога більше положень, що стосуються відповідальності Замовника та Виконавця. Відповідальність може бути передбачена як у вигляді відшкодування збитку (включаючи упущену вигоду), так і у вигляді штрафів.

Слід також заздалегідь внести в Договір відповідний пункт про матеріальну відповідальність за виявлені помилки, оспорювання результатів податкової перевірки (зокрема в суді), якщо виявлені порушення призвели до нарахування штрафних санкцій або пені.

Крім того, Замовник має право вимагати від виконавця включення до договору окремим пунктом положення про конфіденційність. У такому положенні повинно бути обумовлено, що обидві сторони зобов'язуються зберігати сувору конфіденційність інформації, отриманої в ході виконання підписаного договору, і робити всі можливі заходи, щоб захистити отриману інформацію від розголошення. Критичне значення

при цьому має як підбір добросовісного провайдера і закріплення відповідних гарантій у договорі, так і ознайомлення з процедурою доступу і роботи із відомостями, що складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю, встановленою Замовником.

Передача конфіденційної інформації третім особам (включаючи державні органи нагляду), публікація або інше розголошення такої інформації може здійснюватися лише з письмової згоди іншої сторони. Якщо в ході надання послуг Виконавець залучає експертів або консультантів, яким необхідно для роботи передавати конфіденційні дані, Виконавець зобов'язується укласти з ними відповідні договори про нерозголошення комерційної таємниці.

Крім переліку відомостей, що становлять комерційну таємницю, важливим є визначення та закріплення переліку осіб, які можуть володіти, розпоряджатися, користуватися такою інформацією в компанії-виконавці, визначити правила оброблення інформації та права доступу до неї, а також встановити інші умови щодо збереження комерційної таємниці.

Працівники аутсорсингової компанії, залучені до ведення бухгалтерського обліку підприємства-замовника, мають бути обов'язково ознайомлені під розписку з пунктами Договору в частині нерозголошення комерційної таємниці. Після закінчення терміну надання послуг з ведення бухгалтерського обліку необхідно прописати підтвердження, що всі носії відомостей, які складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю та знаходилися в розпорядженні працівника у зв'язку з виконанням ним службових обов'язків, передані співробітнику Замовника, відповідальному за облік та зберігання матеріальних носіїв відомостей, які складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю.

При цьому також важливо визначити всі основні канали витоку такої інформації, виділити найбільш небезпечні й адекватно застосовувати відповідні заходи захисту. Розуміння необхідності визначення та закріплення різних рівнів доступу до інформації для різних фахівців аутсорсингової компанії з чіткою вказівкою функцій, які вони повинні виконувати в межах поставлених завдань та рівнів доступу, може вберегти Замовника від негативних наслідків у результаті заволодіння відомостями, що складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю. Отже, підприємства, що надають аутсорсингові послуги з ведення бухгалтерського обліку, можуть домогтися максимальної захищеності усіх видів інформації і, що досить важливо, сформувані відповідальне ставлення у своїх співробітників до даних, з якими вони щоденно працюють.

Висновки та результати проведеного дослідження. Для подолання загрози розголошення відомостей, що складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю, слід відповідально підходити до укладання договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку як запоруки відповідальності аутсорсингової компанії за порушення конфіденційності, своєчасності, повноти й якості виконаної роботи з метою забезпечення економічної безпеки підприємства-замовника таких послуг.

В Україні ще не до кінця сформувалася культура складання договорів про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку, що, у свою чергу, веде до нечіткого розуміння відповідальності сторін таких відносин, а отже безпеки їх партнерської взаємодії на вітчизняному ринку. Запропоновано структуру типового договору про надання аутсорсингових послуг з ведення бухгалтерського обліку (яка є максимально комплексною, розширеною та передбачає систему відповідальності сторін договору), а також визначено умови, що сприяють зниженню ризику розголошення відомостей, які складають конфіденційну інформацію і комерційну таємницю, в ході використання послуг з ведення бухгалтерського обліку аутсорсинговою компанією. За результатами дослідження обґрунтовано доцільність проведення низки організаційних заходів серед працівників аутсорсингової компанії (ознайомлення під розписку з пунктами договору в частині нерозголошення комерційної таємниці, ранжування рівнів доступу до інформації замовника і т. д.), що сприяє максимальній захищеності усіх видів інформації та, відповідно, якості надання аутсорсингових послуг в інтересах ефективності бізнесу. В цілому запропоновані інструменти сприяють чіткому регулюванню партнерських взаємовідносин при аутсорсингу, розвитку

культури складання договорів такого характеру. Це забезпечує чітке розуміння відповідальності сторін бізнесу, що є основним фактором інвестиційної привабливості вітчизняних суб'єктів господарювання.

Список використаних джерел

1. Огляд ринку аутсорсингових послуг. Темпи розвитку і прогноз на 2019 [Електронний ресурс]. URL: https://shen.ua/ua/rinok_autsorsa_prognози_2019
2. Штогриня Л. Віддам бухгалтерію в хороші руки або правда про бухгалтерський аутсорсинг [Електронний ресурс]. URL: <https://www.volyn24.com/news/103323-viddam-buhgalteriyu-v-horoshi-ruky-abo-pravda-pro-buhgalterskyj-autsorsyng>
3. Стахурская Е. Аутсорсинг в Украине и в мире: особенности, тенденции и перспективы [Электронный ресурс]. URL: http://uz.ligazakon.ua/magazine_article/EA010850
4. Поплюйко А. М. Бухгалтерський аутсорсинг: сучасний стан та перспективи розвитку в Україні. *Фінанси, облік і аудит*. 2011. Вип. 18. С. 335–340.
5. Грабчук І. Л. Особливості бухгалтерського аутсорсингу в Україні. *Східна Європа: економіка, бізнес та управління*. 2018. Вип. 6(17). С. 647–650.
6. Духновська Л. М., Казанівська О. Т. Вигоди та ризики використання аутсорсингу та аутстафінгу в бухгалтерському обліку. *Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка*. 2014. Т. 19. Вип. 2(6). С. 44–48.
7. Дрозд. І. Бухгалтерський аутсорсинг як організаційна форма сучасного обліковоаналітичного процесу. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2003. № 8. С. 10–18.
8. Іванков В. М. Організація бухгалтерського аутсорсингу та її оцінка в аудиті. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2012. Вип. 22(2). С. 231–237.
9. Кузнецова С. Обрання форми організації бухгалтерського обліку вітчизняними підприємствами. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2008. № 7. С. 28–34.
10. Ляхович Г. І. Розвиток організації бухгалтерського обліку на засадах аутсорсингу: теорія та методологія: моногр. Івано-Франківськ: Видавець Кушнір Г. М., 2018. 300 с.
11. Скакун Л. С. Суб'єкти ведення бухгалтерського обліку на договірних умовах: вітчизняний та закордонний досвід. *Вісник ЖДТУ. Серія: Економічні науки*. 2009. № 1(47). С. 123–128.
12. Шевченко О. М., Шевченко О. О. Аналіз тенденцій розвитку аутсорсингу фінансових послуг в світі та Україні. *Молодий вчений*. 2017. № 10(50). С. 1109–1112.
13. Фролова В. Ю., Фролова Г. І. Ефективність використання аутсорсингу бізнес-процесів на підприємстві. *Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу*. 2015. № 3(31). С. 61–63.
14. Ляхович Г. І. Розрахунок ефективності бухгалтерського аутсорсингу. *Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу*. 2018. Вип. 1(39). С. 83–87.
15. Кесарчук Г. С. Бухгалтерський аутсорсинг: поняття, види, переваги та недоліки. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2014. Вип. 1(42). С. 201–204.
16. Писарчук О. В., Струкова І. В. Місце аутсорсингових та консалтингових компаній в організації обліку. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010. Вип. 17. С. 262–267.
17. Давидюк Т. В., Лехоцька Ю. І. Бухгалтерський аутсорсинг як інноваційний інструмент досягнення економічних переваг. *Економічний журнал Одеського політехнічного університету*. 2018. № 1(3). С. 11–18.
18. Синиця Т. В. Бухгалтерський аутсорсинг, як інноваційний інструмент оптимізації діяльності підприємств [Електронний ресурс]. URL: <http://oaji.net/articles/2014/1053-1415888626.pdf>.
19. Гаркуша С. А. Аутсорсинг бухгалтерського обліку: доцільність послуги. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 7. С. 807–810.
20. Згама А. Договірні зобов'язання з аутсорсингу: правова природа та деякі проблеми застосування. *Господарське право і процес*. 2018. № 2. С. 48–52.

21. Бравар Ж.-Л., Морган Р. Эффективный аутсорсинг: понимание, планирование и использование успешных аутсорсинговых отношений. Пер. с англ. В. А. Денисова. Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. 288 с.
22. Струк Н. С. Бухгалтерський аутсорсинг у обліковій системі ділового партнерства підприємств [Електронний ресурс]. URL: www.nbuv.gov.ua/portal/soc.../28.pdf
23. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.
24. Закон України “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність” від 16 липня 1999 р. № 996-XIV [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

References

1. Ohliad rynku outsorsynovykh posluh. Tempy rozvytku i prohnoz na 2019 [An overview of the market of outsourcing services]. Retrieved from https://shen.ua/ua/rinok_ outsorsa_ prognozi_2019 [in Ukrainian].
2. Shtohryna L. Viddam bukhhalteriiu v khoroshi ruky abo pravda pro bukhhalterskyi outsorsynh [Placing the accounting in the right hands, or the truth about the outsourcing of accounting]. Retrieved from <https://www.volyn24.com/news/103323-viddam-buhgalteriyu-v-horoshi-ruky-abo-pravda-pro-buhgalterskyj-outsorsynh> [in Ukrainian].
3. Stakhurskaya E. Outsorsing v Ukrainy i v mire: osobennosti, tendentsyi i perspektivy [The outsourcing in Ukraine and beyond: peculiarities, tendencies and perspectives]. Retrieved from http://uz.ligazakon.ua/magazine_article/EA010850 [in Russian].
4. Popliuiko A. M. (2011). Bukhhalterskyi outsorsynh: suchasnyi stan ta perspektyvy rozvytku v Ukraini [The outsourcing of accounting: the current state and development prospects in Ukraine]. *Finansy, oblik i audit – Finance, accounting and audit*, 18, 335–340 [in Ukrainian].
5. Hrabchuk I. L. (2018). Osoblyvosti bukhhalterskoho outsorsynhu v Ukraini [The peculiarities of accounting outsourcing in Ukraine]. *Skhidna Yevropa: ekonomika, biznes ta upravlinnia – Eastern Europe: economics, business and management*, 6(17), 647–650 [in Ukrainian].
6. Dukhnovska L. M., Kazanivska O. T. (2014). Vyhody ta ryzyky vykorystannia outsorsynhu ta autstafinhu v bukhhalterskomu obliku [Using the outsourcing and outstaffing in accounting: benefits and risks]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Seriya: Ekonomika – Bulletin of Odesa National University. Series: Economics*, vol. 19, issue 2(6), 44–48 [in Ukrainian].
7. Drozd. I. (2003). Bukhhalterskyi outsorsynh yak orhanizatsiina forma suchasnoho oblikovo-analitychnoho protsesu [The outsourcing in accounting: a form of the current accounting and analytical process]. *Bukhhalterskyi oblik i audit – Accounting and audit*, 8, 10–18 [in Ukrainian].
8. Ivankov V. M. (2012). Orhanizatsiia bukhhalterskoho outsorsynhu ta yii otsinka v audyti. Naukovi pratsi Kirovohradskoho natsionalnoho tekhnichnoho universytetu [Organization of the outsourcing in accounting and its assessment in the audit]. *Ekonomichni nauky – Economics*, 22(2), 231–237 [in Ukrainian].
9. Kuznetsova S. (2008). Obrannia formy orhanizatsii bukhhalterskoho obliku vitchyznianymy pidpriemstvamy [Domestic enterprises choose a form for organization of accounting]. *Bukhhalterskyi oblik i audi – Accounting and audit*, 7, 28–34 [in Ukrainian].
10. Liakhovych H. I. (2018). Rozvytok orhanizatsii bukhhalterskoho obliku na zasadakh outsorsynhu: teoriia ta metodolohiia [Developing organization of accounting on the principles of outsourcing: theory and methodology]. Ivano-Frankivsk: Publisher Kushnir H. M. [in Ukrainian].
11. Skakun L. S. (2009). Subiekty vedennia bukhhalterskoho obliku na dohovirnykh umovakh: vitchyzniani ta zakordonnyi dosvid [Entities engaged in accounting on contract basis: domestic and foreign experiences]. *Visnyk ZhDTU. Seriya: Ekonomichni nauky – Bulletin of Zhytomyr Technical University. Series: Economics*, 1(47), 123–128 [in Ukrainian].
12. Shevchenko O. M., Shevchenko O. O. (2017). Analiz tendentsii rozvytku outsorsynhu finansovykh posluh v sviti ta Ukraini. *Molodyi vchenyi*, 10(50), 1109–1112 [in Ukrainian].

13. Frolova V. Yu., Frolova H. I. (2015). Efektyvnist vykorystannia autsorsynhu biznes-protseviv na pidpriemstvi [The effectiveness of outsourcing of business processes at an enterprise]. *Visnyk Berdianskoho universytetu menedzhmentu i biznesu – Bulletin of Berdiansk University of Management and Business*, 3(31), 61–63 [in Ukrainian].
14. Liakhovych H. I. (2018). Rozrakhunok efektyvnosti bukhhalterskoho autsorsynhu [Computing the effectiveness of the accounting outsourcing]. *Problemy teorii ta metodolohii bukhhalterskoho obliku, kontroliu i analizu – Problems of theory and methodology of accounting, control and analysis*, 1(39), 83–87 [in Ukrainian].
15. Kesarchuk H. S. (2014). Bukhhalterskyi autsorsynh: poniattia, vydy, perevahy ta nedoliky [The outsourcing of accounting: concept, types, advantages and drawbacks]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Seriya Ekonomika – Scientific bulletin of Uzhhorod University. Series: Economics*, 1(42), 201–204 [in Ukrainian].
16. Pysarchuk O. V., Strukova I. B. (2010). Mistse autsorsinhovykh ta konsaltnykhovykh kompanii v orhanizatsii obliku [The role of outsourcing and consulting companies in organization of accounting]. *Naukovi pratsi KNTU. Ekonomichni nauky – Scientific works of Kyiv National Technical University. Economics*, 17. 262–267 [in Ukrainian].
17. Davydiuk T. V., Lekhotska Yu. I. (2018). Bukhhalterskyi autsorsynh yak innovatsiinyi instrument dosiahnennia ekonomichnykh perevah [The outsourcing of accounting: an innovative instrument for gaining economic advantages]. *Ekonomichnyi zhurnal Odeskoho politekhnichnoho universytetu – Economic journal of Odessa Politechnic University*, 1(3), 11–18 [in Ukrainian].
18. Synytsia T. V. Bukhhalterskyi autsorsynh, yak innovatsiinyi instrument optymizatsii diialnosti pidpriemstv [The outsourcing of accounting: an innovative instrument for optimizing of business operation]. Retrieved from <http://oaji.net/articles/2014/1053-1415888626.pdf>. [in Ukrainian].
19. Harkusha S. A. (2015). Autsorsynh bukhhalterskoho obliku: dotsilnist posluhy [The outsourcing of accounting: the expedience of this service]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems*, 7, 807–810 [in Ukrainian].
20. Zghama A. (2018). Dohovirni zoboviazannia z autsorsynhu: pravova pryroda ta deiaki problemy zastosuvannia [The contract obligations on outsourcing: the legal nature and some problems of application]. *Hospodarske pravo i protses – Commercial law and process*, 2, 48–52 [in Ukrainian].
21. Bravard J.-L., Morgan R. (2007). *Effektivnyi autsorsing: ponimaniye, planirovaniye i ispolzovaniye uspeshnykh autsorsingovykh otnosheniy* [The effective outsourcing: understanding, planning an use of successful outsourcing relations]. Russian trans. Dnipropetrovsk: Balans Byznes Buks [in Russian].
22. Struk N. S. Bukhhalterskyi autsorsynh u oblikovii systemi dilovoho partnerstva pidpriemstv [The outsourcing of accounting: a part of the accounting system of the enterprises' business partnership]. Retrieved from www.nbu.gov.ua/portal/soc.../28.pdf [in Ukrainian].
23. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy vid 16.01.2003 r. № 435-IV [Civil Code of Ukraine from 16.01.2003 No 435-IV]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/435-15>. [in Ukrainian].
24. Zakon Ukrainy “Pro bukhhalterskyi oblik i finansovu zvitnist” vid 16 lypnia 1999 r. No 996-XIV [The Law of Ukraine “Accounting and financial reporting from July 16, 1999, No 996-XIV]. Retrieved from <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. [in Ukrainian].

Посилання на статтю:

Пилипенко О. І. Аутсорсинг бухгалтерських послуг: розгляд договірних аспектів. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту: зб. наук. пр.* 2019. №3. С. 30-39. Doi: 10.31767/nasoa.3.2019.03.